

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

24. De quibusdam conditionibus apponi solitis in beneficiis Ius patronatus
vocant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

ret derogatio iuris patron. laicorum, teste igitur Couarr. in Hispaniarum Regnis non recipitur permutatio, etiam auctoritate Rom. Pontificis facta, in qua expressum derogatur Regio iuri patr. Eodem etiam auctore, non admittitur, si derogetur iuri patronatus quorilibet laicorum: ut nec in Francia huiusmodi permutationes beneficiorum permittuntur. Sed quid si patronus laicus certior factus de permutatione beneficii absque eius consensu facta, intra tempus datum à iure ad nominandum, non contradixerit? Respondet Couarr. permutationem tunc temporis valere.

Decimo quaeritur, An uniones beneficiorum apud Rom. Pontificem facta citra patronorum laicorum consensum valeant? De hac quoque quaest. dicemus inferius. Sed in praesenti loco illud breuiter dicimus, quod in quaest. superiori de permutationibus praedictam est.

Vndecimo quaeritur, An renuntiationes beneficiorum qua renuntiationes dicuntur, siue simpliciter, siue gratia, & fauore alterius facta apud Roman. Pontif. absq. consensu patronorum laicorum sint firmæ? Hanc etiam quaestionem exordiemus infra. Interim vero breuiter dicimus cum Couarr. loco citato, tales renuntiationes iure non recipi: quod si fiant cum expressa derogatione iuris patronorum: ipsi Papæ supplic libellus offerunt, & contra eas, exceptiones proponuntur, nec interim literæ Apostolicæ executioni mandantur.

Duodecimo quaeritur, An Rex, Imperator, Princeps, vel respublica legem ferre queat, qua constituat, ut nullus possit à Rom. Pontifice literas ad dignitates, personatus, vel beneficia, quæ ad laicorum, siue regum, siue aliorum quorumlibet ius patronatus spectent, aut impetrari utatur, cum derogatione praedicti iuris, sine consensu ipsorum laicorum, quorum est nominare, & offerre Clericos: & qua similiter præcipit Consiliariis, & aliis magistratibus, ne huiusmodi literæ Apostolicæ, si forte impetratæ fuerint, executioni tradantur, & similiter, ut ex literis ad prætoriam Præcipium, Regum, vel rerum publicarum deferantur? Couarruias loco citato refert, praedictas leges esse in Hispaniis auctoritate Caroli V. Imperatoris, & Philippi II. Regis conditas, & promulgatas, & longe ante Caroli, & Philippi tempora consuetudine receptum in Hispaniis esse, quod hisce legibus decretum est.

Ex altera parte videtur eæ leges auctoritati Romani Pontificis derogare. Item, *Quando, de iudiciis* statuitur, causam de iure patronatus ad Ecclesiasticos iudices, non ciuiles pertinere: Et multo minus licet ciuili magistratui impedire, quo minus Apostolicæ literæ in executionem veniant. Perfecto hæc leges iustæ esse non possunt, nisi quia aliquando Romani Pontificis priuilegio, vel consensu permittuntur, qui cum eas nouerit, alioqui abrogare, vel ex toto, vel ex parte facile possit, permittit nihilominus: ne communis reipublicæ Christianæ pax, & tranquillitas perturbetur: nam laicorum non est quidquam de causis spiritualibus statuere, ut in alio loco latius ostendi: nec sufficit, si Papa toleret. nam nonnunquam aliqua tolerantur, quia non nisi difficile impediri possunt.

C A P. XXIV.

De quibusdam conditionibus apponi solitis in beneficiis ius patronatus habentibus.

Primo quaeritur, An conditiones, quæ ab ipsis quidem patronis episcoporum tamen consensu in beneficiis apponuntur, tolli queant ab alio quam à Romano Pontifice? Respondeo, minime, *Clem. Quia contingit, de religiosis domibus, c. Si pro Clericis, de præb. in 6.* Romanus autem Pontifex licet possit his conditionibus derogare, id tamen facere non creditur, nisi earum conditionum expressam fecerit mentionem: nec solentis ex toto derogare, sed ex parte.

Secundo quaeritur, An episcopi auctoritate in ipsa fundatione Ecclesiæ, possit patrono laico concedi, ut ius vna cum Canonice, vel Clericis habeat eligendi Priorem, vel

Rectorem in Ecclesia Collegiata, vel Conuentuali? Respondeo, cum *Glossa in c. Nobis, de iure patron.* minime, quia esset facultas data laico contra ius commune, quod habetur in *c. Messana, c. c. Sacrosancta, de elect.*

Tertio quaeritur, An si Cappellania, vel beneficii institutio habeat, ut Cappellanus, vel beneficiarius per se ter in hebdomada sacrum faciat, debeat esse sacerdos, qui à patrono nominatur? Respondeo debere, quia id fundationis verba significant, sic *Lambertinus, de iure patrona. lib. 1. part. 2. q. 7. art. 17.* Sed quid si beneficii fundatio habeat sic: *Beneficiarius per se, vel per alium ter in hebdomada sacris operetur?* Respondeo, ex eod. auctore *art. 28.* Sacerdotem esse debere, quia ea verba hunc sensum habent: ut si ipse beneficiarius legitime fuerit impeditus, quominus per se ipsam rem diuinam faciat, curet, & alius loco ipsius id præstet.

Quarto quaeritur, An quando ex fundatione beneficium est sacerdotale, satis sit, beneficiatum, quo nominatur tempore, esse in eâ ætate, ut temporibus iure præscriptis intra annum possit fieri sacerdos? Respondeo, beneficium tribus modis posse dici sacerdotale: primo, qua requirit in beneficiario sacerdotium, quo tempore ius in beneficio obtinet. Altero modo ut postea, qui ad ipsum eligitur, nominatur, & offertur, fiat sacerdos intra annum ab eo tempore computandum, quo pœcatam eius beneficii possessionem est nactus: alioqui vel ipso beneficio, vel fructibus sit priuatus. Tertio modo beneficium dicitur sacerdotale, quoniam postulat, ut beneficiarius sit sacerdos, quo tempore à patrono nominatur, siue eligitur, quamuis per nominationem, vel electionem non obtineat, sed per institutionem, vel confirmationem. Quando igitur fundatio beneficii est laicorum, si beneficium sacerdotale esse dicatur, requirit, ut Clericus sit sacerdos quo tempore à patrono nominatur: quando vero fundatio beneficii est, vel statuto, vel consuetudine facta ab aliquo Clerico, vel Ecclesia, sufficit si Clericus quando nominatur, vel eligitur, eum ætatis annum agat, ut intra annum possit fieri sacerdos.

Quinto quaeritur, An patronus in fundatione, vel dotatione Ecclesiæ licite possit contra ius commune, sine episcopi consensu conditiones apponere? Respondeo, in primis, certi iuris esse, citra consensum episcopi, non licere patrono vllam conditionem apponere. Deinde episcopi consensu, potest patronus eas conditiones exigere, in quibus episcopo permittitur, ut iuris communis rigorem relaxet: secus vero, quando episcopo fas non est ius commune remittere, v. g. non potest patrono concedi, ut ipse habeat ius non solum Clericum nominandi, sed etiam instituendi, vel Ecclesiam regendi: potest tamen concedi, ut censum, vel pensionem annuam moderatam sibi referret. Vtrum vero patronus possit habere ius ad nutum suum, Clericum ab Ecclesia, vel officio remouendi, dubia est quaestio. Nonnulli affirmant, alii vero negant. Mihi prior opinio magis probatur, nam episcopi consensu beneficium potest Manuale constitui: Manuale autem beneficium est quod ad nutum ordinarii conferri, & auferri potest: nihil igitur impedit, quo minus episcopus concedere queat, ut beneficium ad nutum patroni reuocari possit.

Sexto quaeritur, An si patronus conditionem hanc apponat: ut Cappellanus, vel beneficiarius toties in hebdomada sacrum faciat, & processu temporis ita beneficii redditus decrescant, tenuisque fiant, ut beneficiarius suo muneris, & officio satisfacere commode nequeat, habeat episcopus auctoritatem sacrificiorum numerum minuendi, ita ut redditus ad honestam beneficiarii vitam sufficiant? Respondeo, habere: nam tacita in hoc patroni voluntas subesse creditur, ut si numerus minuatur. Cæterum penes episcopum tantum, & non penes ipsum beneficiarium est huiusmodi potestas, quare beneficiarius ad minorem numerum reuocare priuata auctoritate non potest.

Septimo quaeritur, An quando fundatio, vel dotatio in beneficio sic habet, ut Cappellanus, vel Beneficiarius

in certo Oratorio, aliove loco sacro, aut in certo altari facrum faciat, debeat beneficiarius eo in loco, vel altari sacrificare? Respondeo debere: siquidem iusta est patroni voluntas, qui eum locum, vel altare delegit, ut frequenter recur, colereturque. Sed quid si beneficiarius legitime impeditur, ne eo in loco, altariue sacrificet: debet in alibi sacris operari, an vero à re divina facienda penitus abstinere? Respondeo, eum debere in alio loco, vel altari sacrificare: alioqui enim fundator debet sibi suffragiis & audaretur, verisimilius est ipsum hoc maluisse, quam ut nullam sacrificaretur. Quares item, An si beneficiarius absque iusta, & legitima causa alibi sacrificet, non solum peccet, sed etiam compensare omnia sacra debeat? Ratio dubitandi est, quia aliis in locis sacrificando, non videtur fundatorem debet suffragiis fraud. Iste. Respondeo, compensationem illi esse faciendam, quia suo muneri, & officio non satisfecit; ac proinde, quod debebat non soluit, debebat enim designato loco, vel altari cultum. Item, debebat eo in loco sacra facere, ut alii quoque excitarentur ad preces in eo loco fundendas.

Octavo queritur, An si beneficiarius, vel Cappellanus ter, vel quater per seipsum in hebdomada offerre, & immolare debeat, & per seipsum commode in certa hebdomada præstare non possit, per alium id facere in eadem hebdomada debeat, An vero potius id in aliud quodpiam tempus iuste reiciat? Respondeo, non videri voluntatem patroni, ita restringendam, ut ad unum tantum sit beneficiarius eligendus: quare si per seipsum commode id solvere non queat, verisimile videtur, ut possit, vel in aliud tempus differre, vel per alium in illa hebdomada sacrificare. Nam ex vna parte fundator fortassis beneficiarii fidem, pietatem, & diligentiam exigit, & tutius tunc foret, ut beneficiarius id per se ipse præstaret, quamvis in aliud tempus reiectum: ex altera vero parte, fortassis idem fundator postulabat, ut quam citissime beneficiarius debita sacrificia expediret, & tunc sine dubio melius id per alium sacerdotem in eadem hebdomada faciendum curabit.

C A P. XXV.

De collatione beneficiorum, quam concessionem, seu collationem præbendæ vocant.

EST in iure titulus, de concessione præbendæ. Agit de hac re, Rebuffus in *Concordatis tit. de collationibus*, *Cofmas in Pragmatica functione, sit. de collationibus*. Sciendum est, beneficia in iure, dici proprie conferri, cum libera ordinarii voluntate Clericis quos ipse voluerit, conceduntur, videlicet nulla à Clericis electione, vel postulatione, aut ab ipsis patronis nominatione præmissa Collatio igitur vulgo, & à iuris Pontificii inter precibus accipitur pro donatione beneficiorum vacantis liberaliter facta. nam donatio in iure dicitur, *cap. ult. de officio Vicarii, in 6. cap. Propositus, c. Quia diuersitatem, c. Cum nostris, c. penultimo. de concess. præbendæ*. Aut Motu proprio concedentis: aut ad petitionem impetrantis. *c. Si motu, c. Si tibi, de præben. in 6.*

Ex quo fit, ut beneficia in iure, triplicis generis repantur: Alia sunt electiua, quæ videlicet per electionem dantur: alia collatiua, hoc est, nullo iure patronatus affecta: & idcirco hæc cum Clericis dantur, dicuntur conferri: alia vero non libera, hoc est, quæ non nisi præmissa patronorum nominatione donantur, & proinde sunt quasi patronis obligata, quia ipsis ius patronatus imponitur.

Primo queritur, Cuius sit beneficia conferre? Respondeo, in primis, solum Romanum Pontificem habere plenum ius ubique beneficia conferendi, *cap. 2. de præben. in 6. Clem. 1. ad finem, ut lite pendente*: quia, siue sint electiua, siue iuri patronatus subiecta, siue talia, ut ius ea conferendi, ad locorum ordinarios spectet, potest Pontifex & iuri electorum & patronorum, & ordinariorum derogare, ut patet ex regulis Cancellariæ. Potest & beneficia antequam vacent, suæ potestati reseruare, ita ut ea inferiores loco-

rum ordinarii conferre non possint. Potest etiam vacantia beneficia promittere, ita ut ius ad ea concedat, *cap. 2. de præben. in 6. Glossa cap. ult. q. 3. quod ordinarii inferiores minime possunt, ut statim dicemus.*

Item potest beneficia in toto terrarum orbe constituta conferre, *c. Cuncta per mundum, q. 3. & colligitur ex c. 2. de præben. in 6. c. Clem. 1. ut lite pendente, & tradit Abb. in cap. quia diuersitatem, de concess. præb. neque tantum simpliciter, sed etiam sub conditione: nec tantum in perpetuum, sed etiam ad tempus dare potest, *cap. Si gratioso, de rescriptis in 6. c. Veniens de filio presbytero, c. Pastorum, 7. quæst. 1. & Glossa in illis capitulis.**

Secundo queritur, An possit generale Concilium beneficia conferre? Respondeo *Selua par. 2. de benef. q. 2. posse*: quia ibi adest Romani Pontificis potestas; neque enim legitimum Concilium generale est, nisi Papa præsit, *c. Nullus, dist. 17. c. Dudum, 3. q. 9.* sed à Papa auctoritatem & robur accipit, *c. Significasti, de elect.* ergo si solus Papa beneficia confert, quid nisi Concilium eius auctoritate fulsum, *c. Cum in cunctis, de elect.* hoc locum habet, quando necessitas urget, nec possit aliter provideri Ecclesiæ vacanti, aut commode differri non possit. *Selua loco citato.*

Tertio queritur, An sede vacante, penes collegium Cardinalium sit ius beneficia conferendi? Respondeo, minime. *Clem. ne Romani, §. 1. de elect.* Etenim conferendi beneficia potestas est iurisdictionis, at quæ sunt Pontificiæ iurisdictionis, ad collegium Cardinalium, viduata Ecclesia Pontifice non transeunt.

Quarto queritur, An Romani Pontificis in vrbe vicarius possit beneficia communi iure conferre? *Barbatus in tract. de præstantia Cardinalium in præludo 2. partis, sentit posse concedere, si Cardinalis sit; sed minus: & probare contendit, ex l. Vicarius, ff. de legationibus, ubi Vicarius dicitur legatus, sed legatus potest beneficia conferre, ergo & Vicarius Cardinalis. Sed verius puto, quod docet *Bal. in leg. Aliquando, ff. de officio proconsul. & legat.* quem auctorem sequitur *Rebuffus in præxi beneficiorum, in forma Vicarii Archiepiscopi, n. 64.* Vicarium Papæ, etiam Cardinalem beneficia conferre non posse ratione muneris & officii quo fungitur, nisi ei expressim id iuris Papa concesserit. Nam Vicarius Papæ, est Vicarius eius tanquam vrbis episcopi, non ut totius Ecclesiæ pastoris: at ut est Vicarius in vrbe, iurisdictionem extra non habet. Ergo nequit beneficia conferre quæ sunt extra vrbem: nec potest etiam ea conferre beneficia, quæ sunt in vrbe: nam eadem est ratio Vicarii Papæ in hac parte, quæ in Vicariis aliorum episcoporum. Sed Vicarius episcopi conferre non potest, *c. ult. de officio Vicarii in 6.* ergo nec Vicarius Papæ. Et lex illa intelligitur de aliis legatus, non de Vicario Rom. Pont.*

Quinto queritur, An Cardinalis presbyter, vel Diaconus possit aliqua beneficia iure conferre? Respondeo, Ioannem Monachum dixisse, *testa Ioan. Andrea in c. 1. de maioribus in 6.* Cardinales quamvis non episcopos, sed presbyteros, vel diaconos episcopale ius, & potestatem habere in Ecclesiis suorum titularum. Idem docent *Antonius, Abbas, & Felinus in cap. Hæc quæ de maioribus, c. obed. & Dominicus in cap. 1. de maioribus c. obed. in 6. ait, eos habere ius instituendi, & destituendi in suis Ecclesiis. Extat (ut verbis Felini utar) *c. Hæc quæ nu. 1. de maioribus c. obed. amplissimum priuilegium Cardinalibus à Papa concessum, ut libere possint conferre omnia beneficia Ecclesiarum, quas vel iure tituli, vel commendationis habent, non obstantibus expectatiuis, neque reservationibus, nisi vacent in curia: nec de illis disponit Papa, nisi expressus Cardinalis consensus accedat. Hoc autem locum habet, seruata reg. 7. Cancellariæ, quæ sic habet: *Item reseruantur dispositioni suæ generaliter quoscunque Canonicius c. præbendæ, & dignitates, personatus & officia, in Principis Apostolorum, s. Ioannis Lateranen. ac B. Mariæ maioris de vrbe Ecclesiis: necnon ad collationem, provisionem, & presentationem seu quamvis aliam dispositionem S. R. E. Cardinalium à Romana Ecclesia absentium ratione suorum Episcopatum, Cardinalatus, & ipsorum***